

FAFO, 5. juni 2005

Hva har polakkene betydd for norsk økonomi?

Roger Bjørnstad, SSB

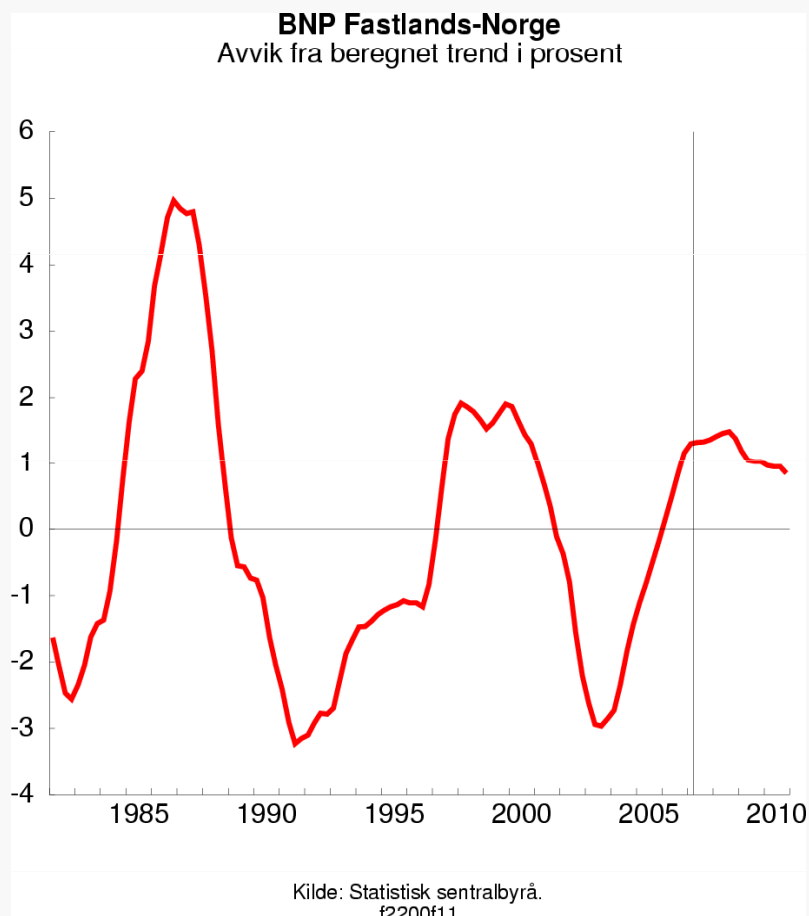
Rekordsterk vekst i innvandringen

- Sterk vekst i innvandrerbefolkningen siden EU-utvidelsen 1. mai 2004.
 - I løpet av 2006 økte innvandringsbefolkningen (bosatte, minst 6 måneder) med 28 600 personer, største veksten noen gang målt
 - ♦ Størst vekst fra Polen med 7 000
 - Sterk vekst i korttidsopphold også
 - Også sterk vekst i "importen" av tjenesteytere (ansatt i utenlandsk bedrift på oppdrag som varer mindre enn 12 måneder)
- Antall arbeidstillatelser fra UDI økte med 19 000 fra 1.1.06 til 1.1.07 (Nordiske borgere trenger ikke tillatelse).
 - Hvorav polakker sto for 12 000 av økningen

Betydningen av arbeidsinnvandringen

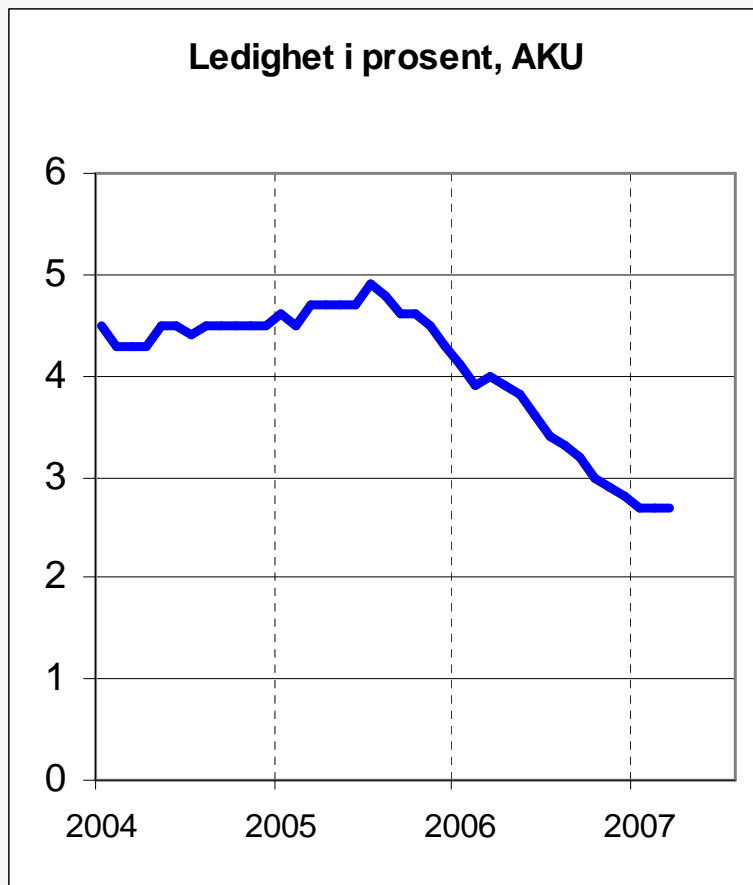
- Økt arbeidstilbud ⇒ Økt ledighet
- Reduserte byggekostnader ⇒ Økt boligbygging
- Lavere lønnsvekst ⇒ Lavere prisvekst
- Lavere rente ⇒ Svakere kronekurs
- Bedret konkurranseevne ⇒ Høyere eksport

Økt innvandringen i oppgangstid

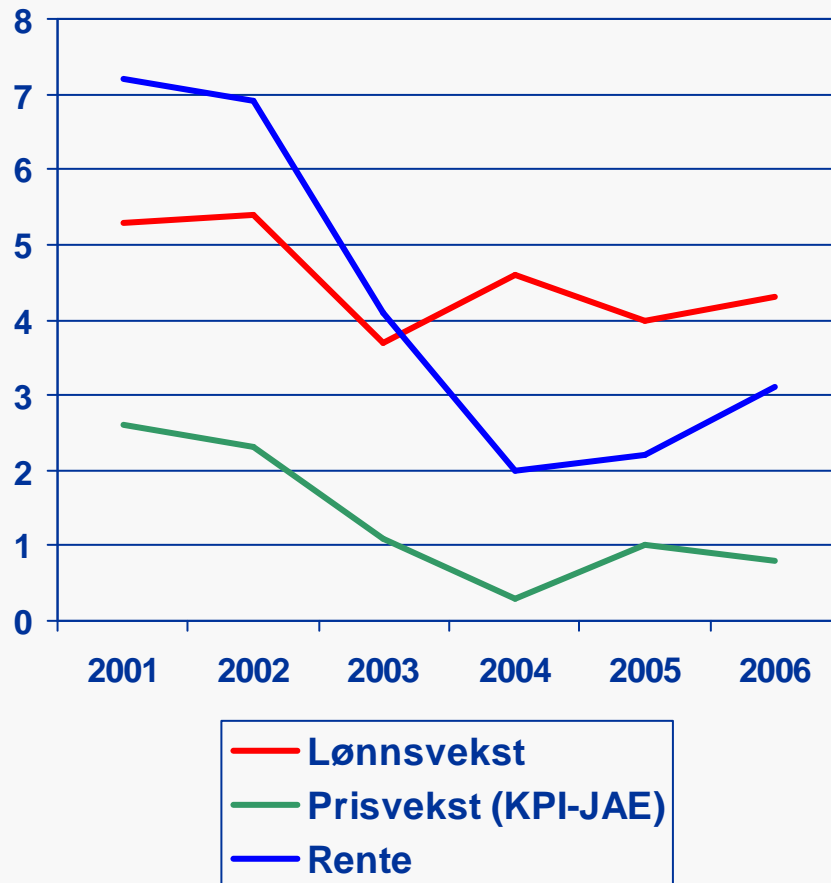
- Bygging og oppussing av boliger og næringsbygg har drevet oppgangen i norsk økonomi
 - 2003: Igangsatt 23 000 boliger
 - 2006: Igangsatt 33 000 boliger
- God lønnsomhet i næringslivet har gjort høy eksportvekst til en viktig drivkraft også
 - Høye priser på norske produkter
 - Moderat lønnsvekst
 - Relativt svak kronekurs
- Fortsatt økte oljeinvesteringer og vekst i offentlig sektor gir langvarig høykonjunktur

Først mot slutten av 2005 kom ledighetsnedgangen

- Selv om veksten i norsk økonomi var svært sterk fra sommeren 2003, falt ikke AKU-ledigheten før mot slutten av 2005
- Rekordhøy sysselsettingsvekst i 2006
- Bygg og anlegg og forretningsmessig tjenesteyting 1. kv. 2006-1. kv. 2007:
 - 18% av sysselsettingen
 - 40% av sysselsettingsveksten

Lav inflasjon og moderat lønnsvekst har gitt rekordlave renter lenge

2004-2006:

- Lønnsvekst på litt over 4%
- Prisvekst på under 1%
- Renta mellom 2-3%
- Den lave renta har bidratt til den sterke oppgangen

Betydningen av arbeidsinnvandringen

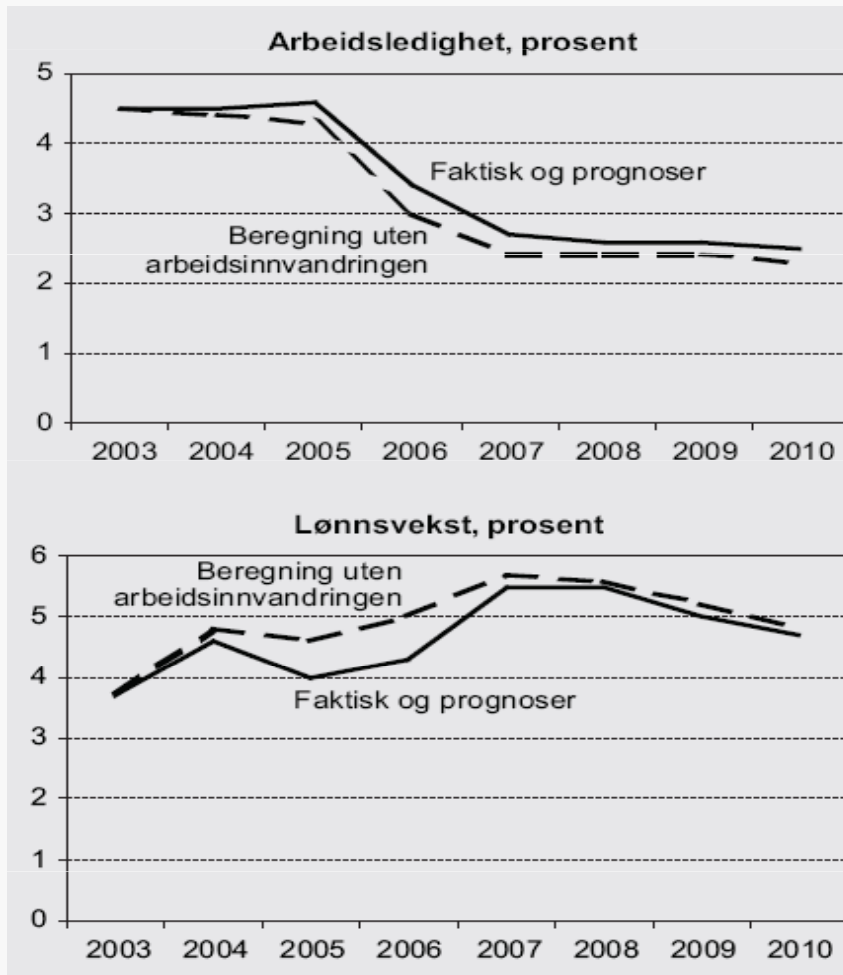
– Viktige spørsmål

- Hvor mange?
- Hvor lenge?
- Sysselsatt hvor?
- Til hvilket lønnsnivå?
- Endret lønnsdannelsen?
- Skapt eller erstattet jobber?
- Hvor mange arbeidstimer?
- Brukes pengene i Norge?
- Lavere produktivitet enn nordmenn?
- 3000 flere hvert kvartal
- 3. kv. 2004 – 4. kv. 2006
- Bygge- og anleggsvirk.
- Halvparten, -5pp. lønnsvkst.
- Nei
- Skapt og erstattet
- Som gjennomsnittet
- Sender kr. 100 000 hjem
- Nei, ikke i utgangspunktet

Virksomheter av økt arbeidsinnvandring

- Kan bidra til å forklare viktige trekk i økonomien de senere årene.
- Virkning i 2006:
 - Økt arbeidstilbud (+0,7%) og høyere ledighet (+0,4 pp.)
 - Lavere byggekostnader (-5%) og høyere boliginvesteringer (4,6%)
 - Lavere lønnsvekst (-0,7%) og bedret konkurranseevne
 - Økt sysselsetting (+0,3%), men lavere prisvekst
 - Lavere renter (-0,5 pp.) og svakere kronekurs (2%)

Virkingen på ledighet og lønnsvekst

- Opptil 0,4 prosentpoeng redusert ledighet uten innvandringen
- Lønnsveksten $\frac{3}{4}$ prosentpoeng lavere i 2005 og 2006
- Lønnsnivå 2 prosent lavere i 2007-2010
 - pga. høyere ledighet,
 - lavere prisvekst
 - redusert arbeidskraftsproduktivitet
 - Lavere rente, bedret konkurransevne og redusert arbeidstilbud for øvrig trekker i motsatt retning.

Avsluttende kommentarer

- Tilgangen på utenlandske arbeidere har muliggjort den sterke veksten i norsk økonomi
 - Alternativet ville vært høyere lønnsvekst, prisvekst og renter
- Reduserte byggekostnader har gitt ekstra mye boligbygging
- Innvandrerne har imidlertid erstattet norske arbeidere, noen har mistet jobben eller ikke fått jobb
 - Flere marginale grupper i Norge kunne ha kommet i jobb uten innvandrerne
- Arbeidsinnvandringen vil trolig fortsatt øke, men i mindre hastighet
 - Gjør det mulig med fortsatt sterk vekst i Norsk økonomi uten betydelig mangel på arbeidskraft og for høy lønnsvekst